

POLSKIE
CENTRUM
AKREDYTACJI

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI
PLANU DZIAŁANIA
ZA 2023 ROK**

AKREDYTACJA – KOMPETENCJE, WIARYGODNOŚĆ, BEZSTRONNOŚĆ

SPIS TREŚCI

1. System akredytacji	3
2. Podstawa prawna	3
3. Misja	4
4. Wizja	4
5. Wartości	5
6. Nowe priorytety strategiczne	6
7. Odniesienie do dokumentów o charakterze strategicznym	6
8. Zakres działalności akredytacyjnej pca	7
9. List dyrektora	9
10. Akredytacja wsparciem gospodarki RP	12
11. Rozwój działalności akredytacyjnej	20
12. Działalność informacyjno-promocyjna i szkoleniowa	33
13. Doskonalenie działalności	38
14. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa	41

1. SYSTEM AKREDYTACJI

Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jako krajowa jednostka akredytująca jest upoważnione do akredytacji jednostek oceniających zgodność na podstawie Ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. PCA działa zgodnie z wymaganiami określonymi w ww. ustawie, w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008, w normie PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02 „Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek akredytujących prowadzących akredytację jednostek oceniających zgodność” oraz zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z zawartych wielostronnych porozumień EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA. W zakresie akredytacji weryfikatorów EMAS, PCA działa zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 oraz wytycznymi Forum of Accreditation and Licencing Bodies (FALB). Ogólne zasady i postanowienia, jakimi kieruje się Polskie Centrum Akredytacji udzielając akredytacji lub nadzorując akredytację przedstawione są w dokumencie DA-01 „Opis systemu akredytacji” oraz w dokumentach z nim związanych.

2. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1854)

Rozdział 6, Art. 38

1. Polskie Centrum Akredytacji, zwane dalej „Centrum”, jest krajową jednostką akredytującą.
2. Centrum jest państwową osobą prawną.
3. Nadzór nad Centrum sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki, zwany dalej „Ministrem”.
4. Centrum działa na podstawie ustawy oraz statutu.
5. Minister, w drodze zarządzenia, nadaje Centrum statut, określając w szczególności strukturę organizacyjną Centrum.
6. Centrum jest uprawnione do używania wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 39

1. Do zakresu działania Centrum należy:
 - 1) akredytowanie jednostek oceniających zgodność,
 - 2) sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, w zakresie spełniania przez nie wymagań, o których mowa w art. 22 ust. 4 i art. 24 ust. 3,

- 3) prowadzenie wykazu akredytowanych jednostek oceniających zgodność,
- 4) prowadzenie działań popularyzujących i promujących zagadnienia akredytacji, w tym organizowanie szkoleń i prowadzenie działalności wydawniczej, przy czym działania te nie mogą mieć charakteru komercyjnych usług doradczych,
- 5) współpraca międzynarodowa w zakresie akredytacji, w szczególności w ramach członkostwa w jednostce, o której mowa w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

3. MISJA

Misją Polskiego Centrum Akredytacji jest działanie na rzecz rozwoju gospodarczego kraju poprzez usuwanie barier technicznych w obrocie towarowym, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony interesów publicznych, takich jak zdrowie i bezpieczeństwo, ochrona środowiska i bezpieczeństwo publiczne.

Kluczowym celem funkcjonowania Polskiego Centrum Akredytacji jest prowadzenie działalności akredytacyjnej. Jako krajowa jednostka akredytująca dostarczamy wszystkim stronom zainteresowanym zaufania do wyników oceny zgodności uzyskiwanych przez akredytowane podmioty.

4. WIZJA

Polskie Centrum Akredytacji dąży do prowadzenia działalności akredytacyjnej:

- w sposób kompetentny, bezstronny, etyczny i wiarygodny,
- opierając się na wiedzy i doświadczeniu odpowiednio zmotywowanego personelu oraz angażując zewnętrznych ekspertów o specjalistycznej wiedzy,
- zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi wymaganiami,
- uwzględniając bieżący kontekst organizacji i oczekiwania stron zainteresowanych.

5. WARTOŚCI

HARMONIZACJA I ZGODNOŚĆ

- działamy zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi wymaganiami,
- wymagania i zasady akredytacji są transparentne i podane do publicznej wiadomości.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

- angażujemy i uwzględniamy zdanie interesariuszy,
- działamy w interesie publicznym, chroniąc zdrowie i bezpieczeństwo, środowisko i bezpieczeństwo publiczne,
- działamy rzetelnie,
- jesteśmy proaktywni, adaptujemy się.

KOMPETENCJE

- działamy profesjonalnie i skutecznie,
- opieramy się na personelu o wysokich i specyficznych kompetencjach, jego doświadczeniu i ciągle rozwijanej wiedzy,
- wspieramy się wiedzą ekspercką z kraju i zagranicy,
- weryfikujemy i doskonalimy swoje działania.

ZAUFANIE

- dostarczamy spójne i wiarygodne wyniki,
- komunikujemy się szeroko, stosując dialog,
- zapewniamy poufność i bezpieczeństwo informacji,
- jesteśmy etyczni, niezależni i bezstronni,
- działamy w sposób niedyskryminujący.

6. NOWE PRIORYTETY STRATEGICZNE

- rozwój działalności akredytacyjnej w celu wspierania innowacji, wzrostu i zrównoważonego rozwoju istniejących i nowych obszarów gospodarki,
- dysponowanie personelem o specyficznej wiedzy i umiejętnościach oraz działanie na rzecz rozwoju zasobów personalnych,
- wzmacnianie adekwatności i doskonalenie w dostarczaniu wiarygodnych usług akredytacyjnych.

7. ODNIESIENIE DO DOKUMENTÓW O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM

- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
- Plan działalności Ministra Rozwoju i Technologii na rok 2022 (cel B1)
- EA Strategy 2025
- IAF Strategic Plan 2020-2025
- ILAC Strategic Plan 2015-2020 (przedłużony w grudniu 2020)

8. ZAKRES DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ PCA

JEDNOSTKA OCENIAJĄCA ZGODNOŚĆ	NORMA AKREDYTACYJNA	RODZAJ DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCENY ZGODNOŚCI	PROGRAM AKREDYTACJI PCA
Laboratoria badawcze	PN-EN ISO/IEC 17025	Badania, pobieranie próbek	DAB-07
Laboratoria wzorcujące	PN-EN ISO/IEC 17025	Wzorcowania	DAP-04
Laboratoria medyczne	PN-EN ISO 15189	Badania medyczne	DAM-01
Jednostki certyfikujące wyroby	PN-EN ISO/IEC 17065	Certyfikacja wyrobów, procesów, usług	DACW-01
Jednostki certyfikujące systemy zarządzania	PN-EN ISO/IEC 17021-1	Certyfikacja systemów zarządzania	DACS-01
Jednostki certyfikujące osoby	PN-EN ISO/IEC 17024	Certyfikacja osób	DACP-01
Jednostki inspekcyjne	PN-EN ISO/IEC 17020	Inspekcja wyrobów, procesów, usług, instalacji lub ich projektów	DAK-01
Weryfikatorzy	PN-EN ISO/IEC 17029	Weryfikacje, walidacje	DAVG-01 (GHG)
Weryfikatorzy	PN-EN ISO/IEC 17021-1	Weryfikacje	DAVE-01 (EMAS)
Organizatorzy badań biegłości	PN-EN ISO/IEC 17043	Organizacja badań biegłości	DAPT-01
Producenci materiałów odniesienia	PN-EN ISO 17034	Produkcja materiałów odniesienia	DARM-01
Biobanki	PN-EN ISO 20387	Biobankowanie	DABB-01

9. LIST DYREKTORA

Szanowni Państwo,

Wzorem lat ubiegłych chcę zaprosić Państwa do zapoznania się ze sprawozdaniem z realizacji planu działania Polskiego Centrum Akredytacji w roku 2023. Raport zawiera najważniejsze informacje o PCA i kluczowe statystyki dotyczące wszystkich obszarów naszej działalności. Jest też okazją do podzielenia się z Państwem naszą wizją rozwoju – nie tylko samego PCA, ale również akredytacji, ze wskazaniem perspektyw jej wykorzystania w kolejnych sektorach. Naszym strategicznym priorytetem jest bowiem wspieranie innowacji i zrównoważonego rozwoju zarówno istniejących, jak i nowych obszarów polskiej gospodarki.

Opracowując plan działań, wyznaczamy sobie szczegółowe cele i zadania, które wynikają z aktualnych potrzeb rynku. W ub. roku swój cel główny zdefiniowaliśmy jako zwiększenie wydajności i konkurencyjności gospodarki. Warto podkreślić, że akredytacja PCA otwiera przed polskimi producentami zagraniczne rynki – dzięki międzynarodowym porozumieniom, których jesteśmy sygnatariuszem, akredytowane przez PCA wyniki oceny zgodności są uznawane także za granicą. Jako krajowa jednostka akredytująca budujemy zaufanie do wyników oceny zgodności, a w konsekwencji – do wyrobów i usług dostępnych na rynku.

W sprawozdaniu znajdziecie Państwo szczegółowe podsumowanie naszych działań w 2023 r. Przywołam tylko kilka najważniejszych liczb: łącznie 1708 akredytacji, 69 akredytacji udzielonych nowym podmiotom, 63 nowe wnioski o akredytację i 2173 przeprowadzone oceny w nadzorze. Wśród akredytowanych podmiotów najliczniejsze grupy stanowią: laboratoria badawcze i wzorcujące oraz jednostki certyfikujące wyroby, co potwierdza kluczową rolę akredytacji w sektorach związanych z bezpieczeństwem i ochroną zdrowia oraz środowiska. Zależy nam na rozszerzaniu działalności akredytacyjnej – dlatego na bieżąco analizujemy rynek i prowadzimy konsultacje z regulatorami, by móc zareagować możliwie najszybciej, gdy pojawi się potrzeba objęcia akredytacją nowego obszaru.

Dzięki cyfryzacji usług stajemy się coraz bardziej dostępni dla naszych klientów. Autorski system e-Akredytacja już dziś umożliwia obsługę procesów akredytacji i nadzoru, a także zatrudnianie audytorów i ekspertów. Korzystanie z e-usług nie tylko przyspiesza i usprawnia procesy, ale wpływa również na obniżenie kosztów akredytacji. Dlatego sukcesywnie rozwijamy portfolio naszych usług elektronicznych: w ub. roku e-Akredytacja wzbogaciła się o nowe funkcjonalności, takie jak stały, bezpłatny wgląd do informacji czy możliwość gromadzenia dokumentacji w sposób bezpieczny. Pod koniec roku wdrożyliśmy też w PCA system elektronicznego zarządzania dokumentami EZD RP.

Kluczowa dla realizacji założonych przez nas celów jest współpraca z regulatorami, właścicielami programów oceny zgodności i innymi zainteresowanymi stronami. W ub. roku w porozumieniu z Ministerstwem Rozwoju i Technologii oraz Radą ds. Akredytacji przygotowaliśmy politykę współpracy z regulatorami, która zakłada m.in. ustanowienie punktów kontaktowych w poszczególnych resortach. Biorąc pod uwagę, jak często akredytowana ocena zgodności jest dziś uwzględniana w nowych przepisach prawa europejskiego i w konsekwencji – krajowego, dobra współpraca i skuteczna komunikacja z regulatorami będzie mieć kolosalne znaczenie dla rozwoju akredytacji.

Gwarancją skutecznego funkcjonowania systemu akredytacji daje harmonizacja przepisów i ścisła współpraca w ramach międzynarodowej infrastruktury jakości. PCA jest członkiem najważniejszych europejskich i światowych gremiów – European co-operation for Accreditation, International Accreditation Forum, International Laboratory Accreditation Cooperation i Forum of Accreditation and Licencing Bodies. Nasi przedstawiciele piastują odpowiedzialne funkcje w strukturach EA, co daje nam realny wpływ na kierunki rozwoju akredytacji i buduje mocną pozycję PCA na arenie międzynarodowej. W czerwcu ub. roku byliśmy gospodarzem spotkania grupy roboczej EA WG Food, w którym wzięli udział przedstawiciele jednostek akredytujących oraz właściciele programów certyfikacji: IFS, BRCGS i GLOBALG.A.P.

Kolejnym ważnym obszarem naszej działalności jest popularyzacja tematyki akredytacyjnej, organizacja szkoleń i bieżąca komunikacja z jednostkami oceniającymi zgodność. W kwietniu ub. roku PCA było współorganizatorem – wraz z Polskim Komitetem Normalizacyjnym oraz

Głównym Urzędem Miar – konferencji „Akredytacja, normalizacja i metrologia w działalności laboratoriów” podczas I edycji Targów Wyposażenia i Technologii Laboratoryjnych Labs Expo w Poznaniu. Okazją do szerokiej promocji zagadnień związanych z akredytacją tradycyjnie był Światowy Dzień Akredytacji (9 czerwca), w ub. roku obchodzony pod hasłem „Accreditation: Supporting the Future of Global Trade”.

Na zakończenie chciałabym podziękować pracownikom PCA za ich zaangażowanie, profesjonalizm i gotowość do ciągłego podnoszenia kompetencji. To przede wszystkim zasługa personelu, że PCA może się rozwijać i oferować usługi, które są coraz lepiej dopasowane do oczekiwań klientów i zapotrzebowania rynku. Dziękuję również naszym partnerom, szczególnie Ministerstwu Rozwoju i Technologii, a także Radzie ds. Akredytacji i członkom Komitetów Technicznych, za merytoryczne wsparcie i cenny głos doradczy.

Życzę przyjemnej lektury!

Lucyna Olborska

Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji

10. AKREDYTACJA WSPARCIEM GOSPODARKI RP

W 2023 roku nasza działalność realizowana była zgodnie z zatwierdzonym przez Radę ds. Akredytacji rocznym planem działania przekazanym do Ministra Rozwoju i Technologii w trybie art. 47 ust. 6 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. Roczny plan działania Polskiego Centrum Akredytacji wynika z zadań ustawowych oraz polityki jakości PCA. Plan na 2023 rok był spójny z zatwierdzonym planem działalności PCA wynikającym z ustawy o finansach publicznych i wpisywał się w plan działalności ministra właściwego ds. gospodarki na 2023 r. Realizacja planu działania PCA, a w szczególności wskazane mierniki, podlegały monitorowaniu i bieżącej sprawozdawczości.

Zgodnie z Planem działalności PCA na 2023 rok w minionym roku osiągnęliśmy najważniejszy cel w następującym stopniu:

CEL GŁÓWNY:

Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU:

- Usuwanie barier technicznych w obrocie towarowym – realizacja zadań ustawowych.
- Realizacja zadań zgodnie z Planem działania PCA na rok 2023.

PRZYJĘTE MIERNIKI STOPNIA REALIZACJI:

Liczba ważnych akredytacji

- planowana wartość miernika – 1675
- osiągnięta wartość miernika – 1708 (w tym 19 zawieszonych)

Głównym wyzwaniem dla PCA była realizacja zadań ukierunkowanych na wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki. Zgodnie z zadaniami ustawowymi oraz w ramach ustalonego planu działania, PCA akredytuje i nadzoruje jednostki oceniające zgodność w zakresie spełniania przez nie wymagań akredytacyjnych. Dzięki zagwarantowaniu spójności krajowego systemu oceny zgodności z systemami krajów członkowskich UE i krajów spoza UE zapewniliśmy, że akredytowane przez PCA usługi były uznawane w innych państwach, w których były i są stosowane. Realizując działania informacyjno-promocyjne budujemy zaufanie do usług świadczonych przez akredytowane podmioty wśród interesariuszy systemu akredytacji, w szczególności wśród regulatorów, prywatnych właścicieli akredytowanych programów, a przede wszystkim – odbiorców wyników akredytowanych usług, czyli klientów naszych klientów.

Intensywnie rozwijająca się gospodarka, w szczególności te jej obszary, które angażują nowe technologie, stawiają kolejne wyzwania dla systemu oceny zgodności, a tym samym akredytacji jednostek oceniających zgodność. W miarę rozwoju sektorów, pojawiają się nowe technologie i procesy, akredytacja staje się istotnym narzędziem wspierającym innowacje, wzrost i zrównoważony rozwój istniejących i nowych obszarów gospodarki. Przede wszystkim staje się narzędziem dającym wszystkim interesariuszom zaufanie do wyników oceny zgodności. Aby osiągnąć cel główny, wyznaczaliśmy sobie dodatkowe cele, których realizacją przyczyniliśmy się do wspierania polskiej gospodarki oraz zachodzących w niej zmian, tj.:

- Skuteczne i efektywne sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi podmiotami.
- Identyfikacja i określenie perspektywy wykorzystania akredytacji w strategicznych obszarach sektorowych oceny zgodności regulowanych przepisami UE.
- Wspieranie organów regulacyjnych we wdrażaniu akredytacji w sektorowych programach oceny zgodności.
- Zapewnienie dostępności jednostkom oceniającym zgodność w zakresie wnioskowania o akredytację (i rozszerzania zakresów posiadanych akredytacji) o nowe programy oceny zgodności.
- Popularyzowanie wiedzy klientów, stron zainteresowanych i ogółu społeczeństwa w zakresie zasad akredytacji, aktualnych wymagań akredytacyjnych oraz nowych kierunków rozwoju akredytacji w Europie i na świecie.

Te kluczowe działania realizowaliśmy przy ścisłej współpracy z organami regulacyjnymi i wszystkimi zainteresowanymi stronami, zawsze poszukując rozwiązań przynoszących wymierne korzyści dla gospodarki.

10.1. Działalność akredytacyjna

CEL:

Skuteczne i efektywne sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi podmiotami.

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU:

- Realizacja ocen akredytowanych podmiotów zgodnie z rocznym programem nadzoru z zastosowaniem różnych form technik oceny (w tym oceny zdalne, hybrydowe) dostosowanych do uwarunkowań funkcjonowania podmiotów.
- Komunikacja z akredytowanymi podmiotami przy zastosowaniu poszerzanych funkcjonalności systemu e-Akredytacja.

PRZYJĘTE MIERNIKI:

Zdolność operacyjna realizacji ocen kompetencji akredytowanych podmiotów utrzymywana i dostosowana do poziomu, liczby i rodzaju akredytowanych podmiotów.

- planowana wartość miernika – TAK
- osiągnięta wartość miernika – TAK

Procesy akredytacji i nadzoru

Różnorodność oraz zakres udzielanych i utrzymywanych akredytacji są bardzo szerokie. W 2023 roku udzieliliśmy nowym podmiotom 69 akredytacji oraz przyjęliśmy 63 kolejne wnioski. Jednocześnie cofnęliśmy akredytację 41 podmiotom, z czego ponad 90% stanowiły dobrowolne rezygnacje. Najliczniejsze grupy akredytowanych jednostek oceniających zgodność stanowią laboratoria badawcze i wzorcujące i jednostki certyfikujące wyroby. Sprawując nadzór nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność przeprowadziliśmy oceny w nadzorze, uwzględniając zmiany zakresów akredytacji wnioskowane przez podmioty oraz zmiany w wymaganiach akredytacyjnych. Planowane wykonanie harmonogramu nadzoru zostało zrealizowane. Łącznie przeprowadziliśmy 2173 oceny w nadzorze, a ich celem było potwierdzenie kompetencji i skuteczności działań akredytowanych podmiotów. Działania w tym obszarze są możliwe dzięki zaangażowaniu blisko 600 audytorów i ekspertów z odpowiednim poziomem wiedzy pozwalającym na ocenianie praktycznie wszystkich dyscyplin naukowych, inżynierskich i technicznych stosowanych w ocenie zgodności.

Przedstawione tabele podają liczbę ważnych akredytacji, cofniętych akredytacji, przyjętych wniosków i przeprowadzonych w 2023 r. ocen.

Tabela 1. Liczba akredytacji

Rodzaj podmiotu	2021 (stan na koniec roku)	2022 (udzielone akredytacje)	2022 (akredytacje cofnięte)	2022 (stan na koniec roku)
Laboratoria badawcze PN-EN ISO/IEC 17025	1291	37	31	1297
Laboratoria wzorcujące PN-EN ISO/IEC 17025	160	6	4	162
Laboratoria medyczne PN-EN ISO 15189	18	1	1	18
Producenci materiałów odniesienia PN-EN ISO 17034	6	0	0	6
Organizatorzy badań biegłości PN-EN ISO/IEC 17043	11	2	0	13
Biobanki PN-EN ISO 20387	1	0	0	1
Jednostki certyfikujące wroby PN-EN ISO/IEC 17065	91	7	0	98
Jednostki certyfikujące systemy zarządzania PN-EN ISO/IEC 17021-1	39	3	2	40
Jednostki certyfikujące osoby PN-EN ISO/IEC 17024	19	4	2	21
Jednostki inspekcyjne PN-EN ISO/IEC 17020	28	8	1	35
Weryfikatorzy EMAS PN-EN ISO/IEC 17021-1 / rozporządzenie (WE) nr 1221/2009	8	0	0	8
Weryfikatorzy GHG PN-EN ISO/IEC 17029	8	1	0	9
Razem	1680	69	41	1708

Tabela 2. Wnioski o akredytację i w nadzorze

	2022	2023
Wnioski o akredytację	61	63
Złożone wnioski w nadzorze (łącznie)	1991	2005
Wnioski o rozszerzenie zakresu akredytacji	274	287
Wnioski o uaktualnienie zakresu akredytacji	946	982
Wnioski o rozszerzenie i uaktualnienie zakresu akredytacji (połączone)	402	381
Wnioski o przeniesienie akredytacji	56	32

Tabela 3. Procesy akredytacji

	2022	2023
Udzielone akredytacje	61	69
Przerwane procesy akredytacji	9	3
Odmowa udzielenia akredytacji	0	1

Tabela 4. Liczba ocen w procesach akredytacji i nadzoru

PROCESY AKREDYTACJI	2022	2023
Wizytacja wstępna	25	20
Ocena na miejscu	57	61
Ocena zdalna	0	2
Ocena hybrydowa	7	8
Obserwacja (realizowana oddzielnie)	5	4
Procesy nadzoru	2022	2023
Ocena na miejscu	1235	1402
Ocena zdalna	237	106
Ocena hybrydowa	301	259
Obserwacja (realizowana oddzielnie)	213	223
Przegląd dokumentacji	234	183
Oceny specjalne	8	12
Ocena działań korygujących	0	9

Tabela 5. Akredytacje cofnięte i zawieszono

	2022	2023
Akredytacje cofnięte w całości	38	41
• na wniosek CAB	• 35	• 38
• nałożone przez PCA	• 3	• 3
Akredytacje zawieszono w całości (na koniec roku)	25	19
• na wniosek CAB	• 24	• 18
• nałożone przez PCA	• 1	• 1
Akredytacje wznowione po zawieszeniu	5	8

Skargi na akredytowane podmioty

PCA monitoruje działania akredytowanych jednostek oceniających zgodność uwzględniając informacje zwrotne od zainteresowanych stron. W 2023 roku do PCA wpłynęło 20 skarg na akredytowane podmioty, z czego rozpatrzono 17 (za zasadne lub częściowo zasadne uznano 13, za niezasadne uznano 4). W 10 przypadkach podjęliśmy decyzję o przeprowadzeniu u naszych klientów dodatkowych ocen specjalnych (poza planowanym nadzorem). Dla 3 skarg działania związane z rozpatrzeniem będą kontynuowane w 2024 roku.

Tabela 6. Skargi na akredytowane podmioty

Rodzaj podmiotu	Liczba skarg
Laboratoria badawcze	17
Laboratoria wzorcujące	1
Jednostki certyfikujące wyroby	1
Jednostki certyfikujące systemy zarządzania	1

Monitorowanie wdrożenia zmian wymagań akredytacyjnych przez akredytowane podmioty

Sprawując nadzór nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, PCA weryfikuje wdrożenie i spełnienie przez nie znowelizowanych wymagań i warunków akredytacji, z uwzględnieniem ustalonych okresów przejściowych. Wyniki ocen prowadzonych przez PCA są monitorowane i stanowią podstawę do utrzymywania udzielonych akredytacji. W minionym

roku PCA weryfikowało i monitorowało wdrożenie znowelizowanych wymagań akredytacyjnych w następujących obszarach:

- akredytacja weryfikatorów GHG w zakresie walidacji i weryfikacji w odniesieniu do wymagań normy ISO/IEC 17029:2019 i ISO/IEC 14064-3:2019-07 – Komunikat nr 361 z 8.12.2021 r.,
- akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania energią w odniesieniu do wymagań normy ISO 50003:2021-05 i dokumentu IAF MD 24:2021 – wymagania dotyczące przejścia na ISO 50003:2021 – Komunikat nr 371 z 4.02.2022 r.,
- akredytacja do celów notyfikacji zgodnie z postanowieniami dokumentu EA 2/17 M:2020 (stosowanie preferowanych norm) – Komunikat nr 342 z 30.04.2021 r.,
- akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania zgodnie z dokumentem IAF MD 9:2022 dot. stosowania wymagań normy ISO/IEC 17021-1 w obszarze systemów zarządzania jakością wyrobów medycznych (ISO 13485) – Komunikat nr 376 z 9.05.2022 r.,
- akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania zgodnie z dokumentem IAF MD 26:2022 dotyczącym okresu przejściowego dla normy ISO/IEC 27001:2022 – Komunikat nr 384 z 2.12.2022 r. i Komunikat nr 397 z 20.03.2023 r.,
- akredytacja weryfikatorów GHG w ramach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 17 marca 2023 r. w sprawie wniosku o przyznanie rekompensat oraz zakresu opinii sporządzanej przez weryfikatora – Komunikat nr 400 z 28.04.2023 r.

Cyfryzacja usług akredytacyjnych

W celu zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji procesów akredytacji i nadzoru PCA stale doskonalili komunikację z klientami, personelem wewnętrznym i zewnętrznym, w szczególności audytorami i ekspertami. W 2023 roku podejmowane były kolejne działania związane z cyfryzacją usług i przechodzeniem na elektroniczną ich obsługę. Autorski system e-Akredytacja umożliwia obsługę procesów akredytacji i nadzoru oraz zatrudnianie audytorów i ekspertów. Korzystanie z e-usług przez naszych klientów przyspiesza i usprawnia proces akredytacji i nadzoru, a także wpływa na obniżenie kosztów akredytacji. W minionym roku rozwijane były kolejne funkcjonalności systemu, dzięki którym zapewniono stały, bezpłatny wgląd do informacji, możliwość gromadzenia dokumentacji w sposób bezpieczny i uporządkowany oraz bezpośrednią komunikację z klientami i audytorami.

Pod koniec roku wdrożyliśmy też system elektronicznego zarządzania dokumentacją EZD RP. Naszym celem było dalsze doskonalenie elektronicznej obsługi klientów także poza systemem e-Akredytacja. Dzięki stopniowemu wprowadzaniu spraw do systemu proces wdrożeniowy zrealizowany został w sposób przyjazny dla klientów oraz samych pracowników PCA. System usprawnia nie tylko obieg dokumentów, ale także ich archiwizowanie, które będzie odbywało się bezpośrednio z systemu, bez konieczności gromadzenia ich w formie papierowej. Wdrożenie systemu było możliwe dzięki zaangażowaniu wyznaczonych pracowników, a także kompleksowemu wsparciu zapewnionemu przez organ wdrażający system w administracji

NASK-PIB. System EZD RP został zrealizowany w ramach projektu „EZD RP elektroniczne zarządzanie dokumentacją w administracji publicznej”.

11. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ

CEL:

Identyfikacja i określenie perspektywy wykorzystania akredytacji w strategicznych obszarach sektorowych oceny zgodności regulowanych przepisami UE.

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU:

Przegląd i analiza projektów aktów prawnych UE w celu zidentyfikowania strategicznych obszarów oceny zgodności, w tym jej przedmiotu i zakresu, dla której w przepisach przewidziano zastosowanie akredytacji lub pozostawiono decyzję w tym zakresie państwom członkowskim.

PRZYJĘTE MIERNIKI:

Perspektywa rozszerzenia działalności akredytacyjnej w obszarach regulowanych przepisami UE na lata 2023 – 2028.

- planowana wartość miernika – TAK
- osiągnięta wartość miernika – TAK

12.1. Współpraca z regulatorami

Akredytowana ocena zgodności jest wykorzystywana w wielu obszarach regulowanych przepisami prawa, gdzie posiadanie akredytacji przez jednostki oceniające zgodność stanowi podstawę do prowadzenia działalności na rzecz obszaru regulowanego, a akredytowane wyniki są podstawą do podejmowania miarodajnych decyzji. Podobnie w obszarach dobrowolnych, lub w zakresie których funkcjonują prywatne programy oceny zgodności, legitymowanie się akredytowanymi wynikami oceny zgodności znosi bariery w handlu i ułatwia swobodny przepływ wyrobów i usług. Uwarunkowania te powodują, że współpraca PCA z regulatorami, właścicielami programów oceny zgodności i innymi zainteresowanymi stronami jest kluczowa dla osiągnięcia przez wszystkie strony założonych celów. Gwarantuje bowiem możliwość właściwego i skutecznego wykorzystania akredytacji w konkretnym obszarze oceny zgodności.

Polityka współpracy z regulatorami i perspektywa rozszerzenia działalności akredytacyjnej

Rozwój działalności akredytacyjnej jest ściśle powiązany z wdrażaniem prawodawstwa na poziomie UE i kraju. W 2023 roku PCA we współpracy z Ministerstwem Rozwoju i Technologii podjęło działania zmierzające do kompleksowego określenia ram współpracy z regulatorami oraz jej usystematyzowania. Z poziomu MRiT zainicjowano projekt ustanowienia punktów kontaktowych w poszczególnych resortach gospodarki (regulatorzy, organy centralne) z założeniem, że wyznaczony personel będzie wspierał i organizował wymianę informacji pomiędzy danym organem i PCA. Dotyczy to bieżących i perspektywicznych projektów uwzględniających działalność akredytacyjną. W rezultacie ustanowiono punkty kontaktowe i zorganizowano pierwsze spotkanie robocze wyznaczonego personelu z poszczególnych resortów. Zgodnie z przyjętymi założeniami i doświadczeniem we współpracy z resortami gospodarki PCA opracowało politykę współpracy z regulatorami. Dokument ten został przedstawiony Radzie ds. Akredytacji i pozytywnie przez nią zaopiniowany.

CEL:

Wspieranie organów regulacyjnych we wdrażaniu akredytacji w sektorowych programach oceny zgodności.

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU:

- Zidentyfikowanie i ustalenie zakresu oraz przedmiotu sektorowych programów oceny zgodności, w których jest / będzie celowym wykorzystanie akredytacji i powiązanych z sektorami właściwych organów regulacyjnych.
- Nawiązanie i ustanowienie komunikacji w trybie umożliwiającym skuteczne i efektywne monitorowanie oraz implementację postanowień przepisów prawa dotyczących akredytacji i jej wykorzystania w regulowanych obszarach oceny zgodności.

PRZYJĘTE MIERNIKI:

Ustanowienie kanałów i środków komunikacji oraz informacji dotyczącej akredytacji ukierunkowanej na potrzeby organów regulacyjnych

- planowana wartość miernika – TAK
- osiągnięta wartość miernika – CZĘŚCIOWO OSIĄGNIĘTY

Zakres i przedmiot sektorowych programów oceny zgodności

Projektowane i wdrażane akty prawa wskazujące na możliwość wykorzystania akredytacji odnoszą się do szerokiego spektrum działalności. Proponują też wiele rozwiązań w zakresie jej wykorzystania. Są to m.in. przepisy dotyczące baterii, wyrobów budowlanych, recyklingu statków, bezpieczeństwa zabawek, przepisy dotyczące dyrektywy maszynowej czy też

regulujące wymagania dla maszyn samojezdnych nieporuszających się po drogach publicznych. Analiza projektowanych i wdrażanych aktów prawa europejskiego i krajowego wykazała, że przepisy te zawierają szeroki zakres możliwych rozwiązań opartych na akredytacji, w szczególności w obszarze związanym z szeroko rozumianym środowiskiem i klimatem. Obejmują certyfikację pochłaniania oraz emisji dwutlenku węgla, ograniczania emisji gazów cieplarnianych, jakości powietrza, ograniczenie emisji metanu w sektorach ropy naftowej, gazu i węgla, rozwiązania dotyczące deklaracji środowiskowych, efektywności energetycznej, ekoprojektów dla modułów fotowoltaicznych, falowników i systemów oraz rozwiązania w obszarze systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS). Szczególne miejsce zajmuje też akredytacja w przepisach dotyczących sztucznej inteligencji oraz cyberbezpieczeństwa produktów cyfrowych.

Ustanowienie komunikacji w celu skutecznego monitorowania i implementacji postanowień przepisów prawa

Wykorzystanie akredytowanej oceny zgodności i jej wyników jest powszechnie uwzględniane w projektowanych i wdrażanych w życie europejskich, a w ślad za tym krajowych przepisach prawa. PCA monitoruje projektowane przepisy i etapy ich uzgadniania w celu terminowego podejmowania zmian w działalności akredytacyjnej. W 2023 roku na stronach Komisji Europejskiej opublikowana została informacja o prawie trzech tysiącach nowych inicjatyw i wniosków legislacyjnych. W 26 z nich zamieszczono wprost odwołania do rozwiązań prawnych uwzględniających akredytację. W celu odpowiedniego przygotowania się do wdrożenia postanowień uwzględniających akredytację PCA wystąpiło do regulatorów z wnioskiem o przyporządkowanie poszczególnych aktów prawnych do właściwych resortów i komórek organizacyjnych. Mając na uwadze zmiany zachodzące w poszczególnych resortach (zmiana rządu, rotacje pracowników, zmiany organizacyjne), działania te będziemy kontynuować w 2024 roku, a uzyskane informacje będą podstawą do budowania efektywnej sieci kontaktów przedstawicieli PCA i regulatorów.

CEL:

Zapewnienie dostępności jednostkom oceniającym zgodność w zakresie wnioskowania o akredytację (i rozszerzania zakresów posiadanych akredytacji) o nowe programy oceny zgodności.

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU:

- Aktualizacja i opracowanie nowych programów akredytacji, uwzględniające akredytację nowych programów oceny zgodności oraz nowe uwarunkowania udzielania akredytacji.
- Dostosowanie procedur operacyjnych i zdolności technicznych do prowadzenia działalności akredytacyjnej w nowych i zaktualizowanych obszarach przy wykorzystaniu systemu e-Akredytacja.

PRZYJĘTE MIERNIKI:

Prowadzenie działalności akredytacyjnej dostosowanej do zapotrzebowania rynku oceny zgodności i przedsiębiorców oraz w ślad za zmieniającymi się uwarunkowaniami funkcjonowania (wymagania EA, ILAC, IAF, FALB).

- planowana wartość miernika – TAK
- osiągnięta wartość miernika – TAK

6.1. Harmonizacja działalności do poziomu europejskiego i światowego

Aktualizacja i opracowanie nowych programów akredytacji

Rozszerzenie zakresu działalności akredytacyjnej o nowe obszary

PCA systematycznie analizuje uwarunkowania funkcjonowania systemów oceny zgodności i monitoruje regulacje dotyczące akredytacji w kontekście rozszerzania i dostosowywania prowadzonej działalności akredytacyjnej. Zmiana norm i wymagań akredytacyjnych, nowe obszary oceny zgodności zarówno w obszarach regulowanych przepisami prawa, jak i dobrowolnych, zapotrzebowanie już akredytowanych jednostek na akredytację nowych procedur oceny zgodności – to sygnały dla PCA wskazujące na konieczność aktualizacji lub opracowania nowych programów akredytacji. Zmiany w działalności akredytacyjnej są szeroko konsultowane i uzgadniane z zainteresowanymi stronami, a w uzasadnionych przypadkach są wdrażane. W 2023 roku PCA objęło działalnością akredytacyjną nowe obszary oceny zgodności:

W obszarze regulowanym:

- certyfikacja zgodności paliw z biomasy z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych – działania w obszarze oceny zgodności wynikają z postanowień Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 20/22/996 z 14 czerwca 2022 r. Uaktualnienie programu akredytacji w obszarze jednostek certyfikujących wyroby (DACW-01), uwzględniające nowy obszar certyfikacji wyrobów zostało opracowane i wdrożone przez PCA przy ścisłej współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska oraz właścicielem programu certyfikacji KZR INiG – zatwierdzonym przez Komisję Europejską – Instytutem Nafty i Gazu Państwowym Instytutem Badawczym. W procesie rozszerzenia działalności akredytacyjnej uwzględniono rezolucję European co-operation for Accreditation (TMB Resolution 2023(13)02) dotyczącą zharmonizowanego podejścia w procesach akredytacji w przedmiotowym obszarze, w odniesieniu do wyboru i stosowania właściwych norm akredytacyjnych.

W obszarze dobrowolnym:

- weryfikacja technologii środowiskowych (ETV) oraz inspekcje odbiorcze i dozorowe (ID) – rozszerzenie działalności akredytacyjnej PCA w tym obszarze wiązało się, między innymi, z uaktualnieniem programu akredytacji DAK-07 „Akredytacja jednostek inspekcyjnych”.

Harmonizacja wymagań akredytacyjnych i nowelizacje polityk i procedur akredytacji

Działalność akredytacyjna PCA podlega ciągłej harmonizacji w zakresie stosowanych wymagań akredytacyjnych oraz zasad i procesów akredytacji. Daje to gwarancję globalnego uznawania wyników akredytowanej przez PCA działalności w ramach systemów oceny zgodności funkcjonujących w Europie i na świecie. Dzięki harmonizacji działalność akredytacyjna PCA jest prowadzona zgodnie z aktualnymi i mającymi zastosowanie wymaganiami norm, przepisami prawa, a także postanowieniami międzynarodowymi odnoszącymi się zarówno do jednostek akredytujących, jak i jednostek oceniających zgodność. W efekcie prowadzi to do nowelizacji polityk, programów akredytacji oraz procedur operacyjnych i ich wdrażania przez PCA w realizowanych procesach akredytacji i nadzoru.

W 2023 r. PCA objęło harmonizacją następujące obszary oceny zgodności:

W obszarze regulowanym:

- badania pozostałości środków ochrony roślin na potrzeby certyfikacji w rolnictwie ekologicznym – PCA we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi znowelizowało program akredytacji DAB-13, uwzględniając przepisy Rozporządzenia (UE) nr 2018/848 z 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 oraz Ustawy z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej,
- akredytacja do celów notyfikacji i wyznaczenia w odniesieniu do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 w sprawie interoperacyjności systemu kolei w Unii Europejskiej – PCA we współpracy z Urzędem Transportu Kolejowego znowelizowało program akredytacji DAN-02, uwzględniając postanowienia nowego dokumentu technicznego ERA 000MRA1044 ver. 2.0 „Requirements for conformity assessment bodies seeking notification” oraz dyspozycje rezolucji EA 2023-05-03-1,
- certyfikacja produktów regionalnych i tradycyjnych – PCA we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi znowelizowało program akredytacji DAC-06, poszerzając kategorie produktów objętych akredytowaną certyfikacją. W programie uwzględniono postanowienia Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych,

- akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów uprawnienia przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego do działań w obszarze homologacji – PCA we współpracy z Transportowym Dozorem Technicznym znowelizowało program akredytacji DAB-14, uwzględniając postanowienia ustawy „Prawo o ruchu drogowym” oraz powiązanych z ustawą przepisów wykonawczych,
- akredytacja do celów notyfikacji i uznania organizacji strony trzeciej w odniesieniu do Dyrektywy 2014/68/UE w sprawie urządzeń ciśnieniowych oraz do celów notyfikacji w odniesieniu do Dyrektywy 2014/29/UE – PCA we współpracy z Ministerstwem Rozwoju i Technologii znowelizowało program akredytacji DAN-03, uwzględniając przewidziane w przepisach nowe kategorie certyfikacyjne osób.

W obszarze dobrowolnym:

- certyfikacja wyrobów w zakresie programu GLOBALG.A.P. Integrated Farm Assurance (IFA) wydanie 6. – w uzgodnieniu z właścicielem programu oceny zgodności Food Plus GmbH, PCA uwzględniło w wymaganiach akredytacyjnych specyficzne wymagania wydania 6. programu GLOBALG.A.P.,
- certyfikacja w zakresie programu GLOBALG.A.P. Chain of Custody – PCA włączyło do wymagań akredytacyjnych dla jednostek certyfikujących wyroby postanowienia wydania 6. programu GLOBALG.A.P. Chain of Custody. Zasady stosowania znowelizowanych specyficznych wymagań akredytacyjnych uzgodniono z właścicielem programu oceny zgodności – Food Plus GmbH,
- certyfikacja systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności wg wymagań normy ISO 22003-1:2022 – PCA znowelizowało program akredytacji DACS-01, uwzględniając w działalności akredytacyjnej postanowienia dokumentu obowiązkowego IAF MD 27:2023 „Transition Requirements for ISO 22003-1:2022”,
- certyfikacja systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności wg wymagań programu FSSC 22000 v.6. Postanowienia znowelizowanego programu certyfikacji zostały uwzględnione w ramach nowelizacji programu akredytacji DACS-01,
- certyfikacja wyrobów w zakresie programu IFS HPC wydanie 3. – znowelizowane postanowienia programu certyfikacji IFS HPC zostały uwzględnione przez PCA jako specyficzne wymagania akredytacyjne określone w programie oceny zgodności,
- certyfikacja w zakresie programu IFS Food wydanie 8. – zgodnie z postanowieniami określonymi przez właściciela programu oceny zgodności IFS Management GmbH w znowelizowanym wydaniu programu PCA określiło zasady rozszerzenia akredytacji jednostek certyfikujących w programie IFS Food z uwzględnieniem okresu przejściowego dla wdrożenia przez jednostki nowych wymagań programu.

Zmiana norm, które stanowią ogólne wymagania akredytacyjne, skutkowałą w 2023 r. dostosowaniem przez PCA działalności akredytacyjnej w następujących obszarach:

- akredytacja laboratoriów medycznych w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO 15189:2023-02 – w realizowanych działaniach PCA postępowało z uwzględnieniem postanowień rezolucji ILAC GA 26.08 oraz EA GA 2022 (52) 16. Zaktualizowano program akredytacji laboratoriów medycznych DAM-01, ustalono zasady postępowania w okresie przejściowym w procesach akredytacji i nadzoru oraz dostosowano zasoby, w tym w szczególności kompetencje personelu umożliwiające realizację procesów z uwzględnieniem zmienionych ogólnych wymagań akredytacyjnych,
- akredytacja organizatorów badań biegłości w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17043:2023-10 – zgodnie z postanowieniami rezolucji ILAC GA 26.08 oraz EA GA 2022 (52) 16 PCA ustaliło zasady postępowania w okresie przejściowym w procesach akredytacji i nadzoru i przystąpiło do dostosowania zasobów do realizacji procesów z uwzględnieniem zmienionych ogólnych wymagań akredytacyjnych.

W zakresie harmonizacji działalności akredytacyjnej zadania, które zostały przez nas zrealizowane, wiązały się również z bezpośrednim wdrożeniem do procesów akredytacji i nadzoru postanowień dokumentów obowiązkowych i wytycznych organizacji międzynarodowych: EA, ILAC i IAF. Dotyczyło to zarówno jednostek oceniających zgodność, jak i samych jednostek akredytujących.

W zakresie postanowień dotyczących jednostek oceniających zgodność:

- w obszarze funkcjonowania jednostek certyfikujących systemy zarządzania – PCA zweryfikowało i wskazało do stosowania wydania 2. serii dokumentów obowiązkowych IAF MD XX:2023 (9 pozycji) oraz przetłumaczyło i opublikowało tłumaczenie dokumentu IAF MD 11:2023 „Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania normy ISO/IEC 17021-1 w audytach zintegrowanych systemów zarządzania”,
- w obszarze funkcjonowania laboratoriów i jednostek oceniających zgodność realizujących pomiary – PCA przetłumaczyło i opublikowało dokument ILAC G24:2022 „Wytyczne dotyczące wyznaczania odstępów czasu między wzorcowaniami wyposażenia pomiarowego”.

W zakresie polityk i procedur dotyczących jednostek akredytujących:

- IAF MD 26:2023 – PCA przetłumaczyło i opublikowało dokument oraz uwzględniło jego postanowienia w zakresie realizacji procesów akredytacji i nadzoru jednostek certyfikujących systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji w odniesieniu do wymagań normy ISO/IEC 27001:2022,
- DA-11 – PCA znowelizowało dokument w zakresie postanowień dotyczących udzielania akredytacji warunkowej do celów notyfikacji, uwzględniając podejście określone w rezolucji EA TMB 2022 (10) 02,

- zweryfikowano postanowienia polityk i procedur operacyjnych PCA w odniesieniu do znowelizowanych wymagań dokumentów obowiązkowych EA i IAF:
 - EA-1/22:2023 i EA-4/17 M:2022 (dot. ewaluacji programów oceny zgodności i opisu zakresów akredytacji laboratoriów medycznych),
 - IAF ML 2:2023 (dot. stosowania symbolu IAF),
 - IAF MD 8:2023 i IAF MD 12:2023 do IAF MD 17:2023 (7 pozycji), IAF MD 20:2023 (dot. kompetencji personelu jednostki akredytującej i zastosowania wymagań normy dla jednostek akredytujących (ISO/IEC 17011) w akredytacji jednostek certyfikujących wyroby medyczne i systemy zarządzania w różnych obszarach oceny zgodności,
 - IAF MD 24:2023 i IAF MD 27:2023 (dot. okresów przejściowych dla wdrożenia norm ISO 50003:2021 oraz ISO 22003-1:2022).

Dodatkowo przetłumaczono i opublikowano oddzielne dokumenty IAF MD.

6.2. Dostosowanie procedur operacyjnych i zdolności technicznych do prowadzenia działalności akredytacyjnej

Realizując procesy akredytacji i nadzoru nad udzielonymi akredytacjami PCA systematycznie doskonalili swoje procesy operacyjne i możliwości techniczne. W 2023 roku podjęliśmy wiele przedsięwzięć mających istotne znaczenie dla skuteczności i efektywności prowadzonych ocen, co miało bezpośredni wpływ na zapewnienie PCA właściwego miejsca oraz roli zarówno w kraju, jak i w Europie i na świecie. Włączenie nowych technologii, metod i nowego podejścia w procesach operacyjnych jest wyzwaniem, ale również jednym z warunków utrzymania statusu PCA – uznawanej globalnie jednostki akredytującej. Realizując strategię zrównoważonego rozwoju, PCA wspiera organy regulacyjne, przedsiębiorców i inne zainteresowane strony w osiągnięciu ich celów. Procedury dotyczące działalności akredytacyjnej dostosowywane są do zmieniających się uwarunkowań i oczekiwań, przy zachowaniu wszystkich obowiązujących zasad gwarantujących globalne uznawanie wyników akredytacji PCA.

Kierując się powyższymi zasadami, w 2023 roku PCA znowelizowało wszystkie programy akredytacji w zakresie stosowania ocen zdalnych, próbkowania w ocenach, postępowania z wynikami ocen w oparciu o rozpatrywanie ryzyka.

Udział w tworzeniu europejskiego i międzynarodowego systemu akredytacji

PCA jest członkiem międzynarodowych organizacji: EA (European co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum, Inc.), ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation), FALB (Forum of Accreditation and Licencing Bodies). Jednocześnie system zarządzania w naszej działalności akredytacyjnej, w tym jego zasady i procedury są systematycznie aktualizowane i uzupełniane w oparciu o zalecenia i wytyczne

tych organizacji. Jesteśmy też sygnatariuszem wielostronnych porozumień (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA) we wszystkich objętych nimi zakresach. Porozumienia umożliwiają swobodny przepływ towarów i usług dzięki wzajemnemu uznawaniu akredytowanych wyników oceny zgodności w Europie i na świecie. Podstawą jest proces wzajemnych ocen potwierdzających, że wszyscy sygnatariusze prowadzą systemy akredytacji w sposób równoważny i kompetentny oraz zgodny z międzynarodowymi normami i wytycznymi. Daje to gwarancję, że wyniki dostarczane przez akredytowane przez PCA jednostki oceniające zgodność są uznawane w Europie i na świecie.

PCA jest częścią **międzynarodowego systemu**

Poziom globalny

International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC)

jednostki akredytujące z całego świata, które prowadzą akredytację laboratoriów badawczych i wzorcujących, laboratoriów medycznych, jednostek inspekcyjnych, organizatorów badań biegłości oraz producentów materiałów odniesienia

International Accreditation Forum (IAF)

jednostki akredytujące z całego świata i inne zainteresowane strony działające w obszarze certyfikacji systemów zarządzania, certyfikacji osób, wyrobów, procesów i usług, walidacji i weryfikacji, a także innych podobnych programów oceny zgodności

Poziom europejski

European co-operation for Accreditation (EA)

jednostki akredytujące z Europy, które oficjalnie zostały wskazane przez rządy poszczególnych państw do oceny organizacji świadczących usługi w zakresie certyfikacji, weryfikacji, inspekcji, badań, wzorcowań, organizacji badań biegłości i produkcji materiałów odniesienia

Poziom krajowy

Polskie Centrum Akredytacji

krajowa jednostka akredytująca upoważniona do akredytacji jednostek oceniających zgodność

Przedstawiciele PCA w strukturach EA

Realizację założonych przez nas celów osiągamy m.in. reprezentując interesy polskich akredytowanych jednostek oceniających zgodność w europejskich i światowych organizacjach, co pozwala na realny wpływ na kształtowanie systemu akredytacji oraz oceny zgodności w Europie i na świecie. Potwierdzeniem jest utrzymywanie wysokiej pozycji w strukturach EA przez pracowników PCA.

1 stycznia 2023 r. Marek Wilgos, Koordynator w Dziale Akredytacji Inspekcji, Certyfikacji Wyrobów i Osób rozpoczął dwuletnią kadencję przewodniczącego Komitetu ds. Inspekcji (EA IC). Komitet ten stanowi forum do dyskusji na tematy związane z akredytacją jednostek inspekcyjnych, a do jego najważniejszych zadań należy harmonizacja działań akredytacyjnych w ramach EA, współpraca z właścicielami programów akredytacji i organami regulacyjnymi, a także aktywny wkład w rozwój europejskich i międzynarodowych norm i regulacji. Jednocześnie jako przewodniczący Komitetu, M. Wilgos wszedł w skład EA Technical Management Board odpowiedzialnej za koordynację działań EA w zakresie harmonizacji wymagań dot. funkcjonowania akredytacji w krajach członkowskich UE.

Z kolei podczas wrześniowego posiedzenia Komitetu EA ds. Laboratoriów (EA LC), Hanna Tugi, Kierownik Działu Akredytacji Badań i Certyfikacji Żywności, została powołana do pełnienia funkcji przewodniczącej Grupy Technicznej ds. Organizatorów Badań Biegłości i Producentów Materiałów Odniesienia (TN PTP/RMP). Tym samym, weszła w skład EA LC Management Group. Grupy techniczne (TN) są ustanawiane przez Komitet ds. Laboratoriów w celu inicjowania dyskusji i harmonizacji w wybranych obszarach technicznych. Stanowią dla jednostek akredytujących nieformalną platformę do dyskusji, wymiany doświadczeń i wiedzy technicznej. Członkami TN są osoby nominowane przez jednostki akredytujące aktywnie zaangażowane w dany obszar techniczny. Kadencja H. Tugi potrwa 2 lata.

W ramach Komitetu ds. Harmonizacji Horyzontalnej (EA HHC), Małgorzata Tworek, Kierownik Wydziału ds. Systemu Zarządzania i Audytu Wewnętrznego przewodniczyła grupie Questions & Answers Review Group oraz uczestniczyła w posiedzeniach EA HHC Management Group. Zadaniem grupy jest przygotowywanie odpowiedzi na pytania członków i wypracowywanie wspólnego stanowiska w sprawach istotnych z punktu widzenia harmonizacji funkcjonowania europejskich jednostek akredytujących. M. Tworek reprezentuje też PCA w Informal Exchange on Digitalization Projects – grupie działającej w ramach komitetu EA HHC zajmującej się współpracą i wymianą informacji na temat istniejących i planowanych projektów digitalizacji w jednostkach akredytujących.

Udział w posiedzeniach organizacji międzynarodowych oraz ewaluacjach

Poza działaniami w charakterze kadry kierowniczej EA, w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi przedstawiciele PCA w 2023 r. wzięli udział w 46 spotkaniach, obserwacjach ocen, posiedzeniach komitetów technicznych i grup roboczych, zgromadzeniach ogólnych oraz w szkoleniach. Nasi eksperci uczestniczyli też w pięciu ewaluacjach zagranicznych jednostek akredytujących, w tym: włoskiej (ACCREDIA), belgijskiej (BELAC), norweskiej (NA) i dwie osoby wzięły udział w ewaluacji jednostki akredytującej z Cypru (CYS-CYSAB).

Rolą komitetów i grup roboczych jest zapewnienie jednolitej interpretacji norm i wytycznych, wypracowywanie wspólnych polityk w zakresie prowadzenia procesów akredytacji i nadzoru, realizacja systemu wzajemnych ocen zgodnie z międzynarodowymi praktykami, a także wspieranie i promocja wzajemnego uznawania akredytowanych wyników oceny zgodności. Zgromadzenia ogólne to z kolei najwyższy organ decyzyjny w strukturach tych organizacji, którego zadaniem jest przede wszystkim ustalanie i zatwierdzanie polityk, strategii i kierunków rozwoju działalności akredytacyjnej w Europie i na świecie, a także opiniowanie w sprawie porozumień z innymi organizacjami (np. Komisją Europejską i EFTA).

Organizacja posiedzenia EA WG Food w Warszawie

PCA było organizatorem posiedzenia grupy roboczej EA WG Food (13–14 czerwca), w którym wzięli udział przedstawiciele jednostek akredytujących zrzeszonych w EA oraz właściciele programów certyfikacji: IFS, BRCGS i GLOBALG.A.P. Celem była dyskusja na temat harmonizacji działalności akredytacyjnej w obszarach sektorowych programów akredytacji w zakresie certyfikacji systemów zarządzania oraz certyfikacji wyrobów, procesów i usług, a także bieżących wyzwań związanych z aktualizacją wymagań akredytacyjnych. Przedstawiono także planowane aktualizacje programów certyfikacji IFS, BRCGS i GLOBALG.A.P oraz wyniki nadzoru właścicielskiego. W ramach wymienionych programów certyfikacji PCA oferuje akredytację: IFS Food, IFS Logistics, IFS Broker, IFS HPC, BRCGS Global Standard Food Safety oraz BRCGS Packaging, GLOBALG.A.P. Integrated Farm Assurance (IFA) i GLOBALG.A.P. Chain of Custody (CoC).

Rozszerzenie zakresu porozumienia EA MLA dla PCA o obszar akredytacji weryfikatorów GHG wg EN ISO/IEC 17029

Podczas Zgromadzenia Ogólnego European co-operation for Accreditation w Dubrowniku (24–25 maja 2023 r.) dyrektor PCA Lucyna Olborska podpisała porozumienie o rozszerzeniu zakresu EA Multilateral Agreement (EA MLA) dla PCA o obszar akredytacji jednostek walidujących i weryfikujących w odniesieniu do normy EN ISO/IEC 17029 „Ocena

zgodności – Ogólne zasady i wymagania dla jednostek walidujących i weryfikujących”. Dzięki wielostronnym porozumieniom sygnatariusze innych krajów uznają równoważność systemu akredytacji prowadzonego przez PCA, a także wiarygodność wyników działań m.in. w obszarze walidacji i weryfikacji przeprowadzanych przez akredytowane przez PCA jednostki oceniające zgodność. Międzynarodowe uznawanie wyników oceny zgodności ma duże znaczenie dla klientów PCA, ponieważ ułatwia handel transgraniczny, a także umożliwia wykazanie zgodności z prawodawstwem europejskim w odniesieniu do wyrobów i usług przyczyniających się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska. Pierwszej akredytacji dla weryfikatora GHG udzieliliśmy w 2006 r. Aktualnie akredytację PCA w tym obszarze posiada 9 jednostek oceniających zgodność.

Współpraca bilateralna z zagranicznymi jednostkami akredytującymi

Współpraca bilateralna w zakresie akredytacji prowadzona jest na wielu płaszczyznach: od polityki transgranicznej, przez wymianę informacji z zagranicznymi jednostkami akredytującymi, po współpracę z jednostkami akredytującymi spoza UE. W ramach polityki transgranicznej PCA współpracuje z zagranicznymi jednostkami akredytującymi w zakresie prowadzenia ocen oddziałów jednostek oceniających zgodność zlokalizowanych na terenie Polski, jak również ocen akredytowanych przez PCA jednostek działających poza terytorium Polski. Politykę PCA w tym zakresie określa dokument DA-07. W 2023 r. zrealizowaliśmy 23 oceny na zlecenie zagranicznych jednostek akredytujących, w tym: 8 dla DAkkS (Niemcy), 1 dla CAI (Czechy), 1 RvA (Holandia), 1 dla SNAS (Słowacja), 7 dla UKAS (Wielka Brytania), 1 dla ACCREDIA (Włochy), 2 dla ENAC (Hiszpania), 1 dla LA (Litwa) i 1 dla COFRAC (Francja).

PCA wspiera też inicjatywy rządu, uczestnicząc w działaniach Komisji Międzyrządowych do spraw Współpracy Gospodarczej. W ubiegłym roku przedstawiliśmy swoje opinie i propozycje dot. współpracy z Armenią, Ukrainą i Albanią. Ponadto w ramach porozumienia o współpracy pomiędzy Polskim Centrum Akredytacji a Taiwan Accreditation Foundation (TAF) w dniach 12–16 czerwca 2023 r. w PCA odbyła się wizyta delegacji z Tajwanu. Uczestniczyli w niej przedstawiciele administracji państwowej, TAF oraz akredytowanych podmiotów i biznesu. Celem było zapoznanie się z wymaganiami akredytacyjnymi i praktycznymi aspektami ocen weryfikatorów prowadzących działania w obszarze emisji gazów cieplarnianych oraz nowymi regulacjami europejskimi dotyczącymi systemu ETS. Z kolei na przełomie października i listopada dyrektor PCA Lucyna Olborska i kierownik Biura ds. Akredytacji Tadeusz Matras uczestniczyli w kilkudniowej wizycie na Tajwanie. Jej celem była wymiana informacji nt. działalności akredytacyjnej PCA i TAF, współpraca z uwzględnieniem bieżących i perspektywicznych potrzeb rynków Polski i Tajwanu, ustalenie priorytetowych obszarów współpracy w zakresie nowych programów oceny zgodności – regulowanych i dobrowolnych, a także udział w jubileuszowej konferencji.

Rozwój kompetencji personelu stałego i zewnętrznego

Rozwój kompetencji zawodowych pracowników jest jednym z priorytetowych kierunków działań wpisanych w politykę personalną Polskiego Centrum Akredytacji. Jest to bezpośrednio opisane zarówno w naszych wartościach, które mówią, że „opieramy się na personelu o wysokich i specyficznych kompetencjach, jego doświadczeniu i ciągle rozwijanej wiedzy”, jak i priorytetach strategicznych wskazujących, że zadania PCA realizowane są „w oparciu o silne zespoły z bogatą własną wiedzą i doświadczeniem oraz wspierane zewnętrzną wiedzą ekspercką”. Takie podejście definiuje sposób, w jaki wypełniamy swój podstawowy cel, dla którego zostaliśmy powołani – udzielania akredytacji oraz sprawowania nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność. Wymagania i kryteria kompetencyjne dla pracowników PCA odzwierciedlają miejsce każdego pracownika w strukturze organizacyjnej i są zdefiniowane w wewnętrznych dokumentach PCA.

Działania ukierunkowane na rozwój personelu

W oparciu o plan działania, PCA każdego roku opracowuje plan szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych dla swojego personelu. W 2023 roku pracownicy PCA wzięli udział w 59 dedykowanych szkoleniach oraz konferencjach aktualizujących wiedzę z wybranych obszarów znajdujących się w zakresie odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych.

Bardzo ważnym obszarem bezpośrednio związanym z rozwojem kompetencji pracowników jest współpraca międzynarodowa. W ramach tej współpracy nasi pracownicy uczestniczą w szkoleniach EA, IAF czy ILAC, a ich celem jest m.in. poszerzenie wiedzy na temat stosowania wymagań międzynarodowych norm i wytycznych, umiejętność praktycznego zastosowania tej wiedzy w planowaniu i realizacji ocen jednostek oceniających zgodność czy planowania programów nadzoru. Z kolei uczestnicząc w pracach międzynarodowych komitetów technicznych i grup roboczych czy ewaluacjach innych jednostek akredytujących, pracownicy PCA wymieniają się doświadczeniami z audytorami z zagranicznych jednostek akredytujących, które mogą później wykorzystać do udoskonalania procesów oceny realizowanych przez PCA.

Regularnie organizujemy też szkolenia doskonalące dla współpracujących z nami audytorów i ekspertów. W ubiegłym roku odbyło się 31 takich spotkań, a ich tematyka dotyczyła m.in. doskonalenia wiedzy ekspertów oceniających laboratoria badawcze, laboratoria medyczne i wzorcujące. Celem szkoleń była wymiana wiedzy i dobrych praktyk w zakresie wymagań i warunków akredytacji oraz zasad i technik oceny kompetencji jednostek oceniających zgodność z uwzględnieniem czynników ryzyka w przeprowadzanych ocenach. Szkolenia zrealizowane były w trybie zdalnym i stacjonarnym, w przeważającej większości w formie warsztatów. Łącznie uczestniczyło w nich 767 audytorów i ekspertów współpracujących z PCA.

12. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-PROMOCYJNA I SZKOLENIOWA

CEL:

Popularyzowanie wiedzy klientów, stron zainteresowanych i ogółu społeczeństwa w zakresie zasad akredytacji, aktualnych wymagań akredytacyjnych oraz nowych kierunków rozwoju akredytacji w Europie i na świecie.

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU:

- Dywersyfikacja środków i narzędzi komunikacji przy realizacji działalności informacyjno-promocyjnej i szkoleniowej.
- Poszerzanie zakresu potencjalnych odbiorców i obszaru tematów podlegających komunikacji w relacjach z właściwymi odbiorcami.

PRZYJĘTE MIERNIKI:

Liczba środków i narzędzi wykorzystanych w obszarze komunikacji w przedmiocie akredytacji.

- planowana wartość miernika ≥ 20
- osiągnięta wartość miernika – 28

Działalność informacyjno-promocyjna i szkoleniowa PCA adresowana jest do szerokiego grona odbiorców – konsumentów i pozostałych interesariuszy, w tym aktualnych i potencjalnych klientów, ekspertów, otoczenia biznesowego i administracji państwowej oraz mediów. Cel, którym było popularyzowanie wiedzy na temat akredytacji, staraliśmy się osiągnąć m.in. poprzez zapewnienie dostępu do aktualnej wiedzy z zakresu akredytacji, prezentowanie treści skierowanych do szerokiego grona odbiorców, a także kształtowanie umiejętności wykorzystania akredytacji przez organy regulacyjne, przedsiębiorców i inne zainteresowane strony. Aby to osiągnąć, zaplanowaliśmy dywersyfikację środków i narzędzi komunikacji, tworząc i dystrybuując treści w różnych kanałach jednocześnie. Nasze materiały uzupełniane były o grafiki, infografiki, wideo, analizy czy raporty. Dla zwiększenia efektywności podejmowanych działań współpracowaliśmy z wyższymi uczelniami, a także uczestniczyliśmy w konferencjach i seminariach o charakterze naukowym i technicznym organizowanych przez zewnętrzne organizacje i stowarzyszenia. Stale poszerzaliśmy też zakres potencjalnych odbiorców i obszar tematów podlegających komunikacji w relacjach z właściwymi odbiorcami.

Dywersyfikacja środków i narzędzi komunikacji

Konferencja PCA, PKN i GUM na Targach Labs Expo w Poznaniu

Polskie Centrum Akredytacji było współorganizatorem – wraz z Polskim Komitetem Normalizacyjnym oraz Głównym Urzędem Miar – konferencji „Akredytacja, normalizacja i metrologia w działalności laboratoriów” podczas I edycji Targów Wyposażenia i Technologii Laboratoryjnych Labs Expo w Poznaniu (26–27 kwietnia). W wydarzeniu wzięło udział blisko 1500 osób. Podczas konferencji przedstawiciele PCA omówili wybrane aspekty akredytacji w działalności laboratoriów: m.in. raportowanie wyników akredytowanej działalności laboratorium, udział laboratoriów w badaniach biegłości i pobieranie próbek do badań. Odbyły się też panele dyskusyjne z udziałem ekspertów PCA.

Patronaty, udział w seminariach i warsztatach

Skuteczną formę promocji działalności akredytacyjnej stanowią patronaty merytoryczne PCA i udział naszych ekspertów w krajowych i zagranicznych wydarzeniach branżowych, takich jak konferencje, seminaria i warsztaty. W 2023 r. przedstawiciele PCA uczestniczyli m.in. w targach BIOFACH w Norymberdze (14–15 lutego) i w kongresie MQDS – Measurement, Quality, Data Science w Bordeaux (5–7 czerwca). Tradycyjnie włączyliśmy się w obchody Dnia Przedsiębiorcy (21 czerwca), organizowanego przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. PCA objęło też patronatem merytorycznym cykl webinarów FoodFakty Safety Week (12–16 czerwca) i konferencję „Perspektywy rozwoju laboratoriów badawczych” (20–21 kwietnia), a także warsztaty pt. „Odbiory akustyczne budynków mieszkalnych w Polsce” w Karpaczu (29 września) i VI Konferencję „Badania jakości wód i ścieków” w Cedzynie (26–27 października). Łącznie w roli prelegentów przedstawiciele PCA wzięli udział w 10 wydarzeniach.

Spotkania informacyjne z akredytowanymi podmiotami

Jedną z głównych form komunikacji PCA z jednostkami oceniającymi zgodność są spotkania informacyjne. W minionym roku spotkania te koncentrowały się na zagadnieniach dotyczących zmian wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji w poszczególnych obszarach. Chcąc uwzględnić rosnące zainteresowanie tego typu spotkaniem oraz możliwość wymiany doświadczeń, w ubiegłym roku zorganizowaliśmy je w formule online. Taka forma spotkań znacznie zwiększyła ich dostępność oraz liczbę osób, które mogły wziąć w nich udział. Łącznie w czterech spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele blisko 450 akredytowanych podmiotów z obszarów laboratoriów badawczych i medycznych oraz weryfikatorzy EMAS i GHG.

Podcasty PCA

Rośnie popularność podcastów, a wraz z nią zapotrzebowanie na audycje, które podejmują ważne dla gospodarki tematy, takie jak bezpieczeństwo i jakość towarów oraz usług. Odpowiedzią na te oczekiwania było uruchomienie przez PCA własnego kanału podcastowego. W ub. roku (marzec–kwiecień) ukazało się 5 nowych odcinków. Wszystkie audycje są dostępne w playerach Spotify, Apple i Google. Tematem pierwszego odcinka była współpraca instytucji tworzących krajową infrastrukturę jakości – GUM, PKN i PCA. Kolejne odcinki dotyczyły: roli akredytacji w nadzorze nad produkcją roślinną, wpływu akredytowanej certyfikacji na poprawę bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz wsparcia, jakie akredytacja daje w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych i w zapewnieniu bezpieczeństwa badań rentgenowskich.

Poszerzanie zakresu potencjalnych odbiorców i obszaru tematów podlegających komunikacji

Szkolenia otwarte PCA

Celem organizowanych przez PCA szkoleń otwartych jest dostarczanie jednostkom oceniającym zgodność i innym zainteresowanym stronom wiedzy na temat zasad funkcjonowania systemu akredytacji oraz wymagań akredytacyjnych. W minionym roku szkolenia organizowane były w formule online i stacjonarnej. Z analizy przeprowadzonych ankiet wynika, że szkolenia online odbierane są z taką samą satysfakcją co stacjonarne. Ich zaletą jest możliwość uczestnictwa z dowolnego miejsca na świecie, co przekłada się na ich rosnącą popularność. Mając to na uwadze planujemy w kolejnych latach, równoległe ze szkoleniami stacjonarnymi, rozwijać ofertę szkoleń otwartych realizowanych w formie online lub hybrydowej. W 2023 roku PCA przeprowadziło łącznie 17 szkoleń otwartych w 8 programach tematycznych, w których udział wzięło 366 osób.

Współpraca z wyższymi uczelniami

PCA od wielu lat aktywnie współpracuje z wyższymi uczelniami, co daje możliwość upowszechniania wiedzy na temat akredytacji i systemu oceny zgodności, a w dalszej perspektywie – kształtowania kompetencji personelu jednostek oceniających zgodność. W niektórych przypadkach jest to również szansa na przygotowanie i pozyskanie personelu zewnętrznego – przyszłych audytorów i ekspertów PCA. W 2023 roku kontynuowaliśmy współpracę z Wydziałem Chemii Uniwersytetu Warszawskiego – prowadziliśmy wykłady dla słuchaczy studiów podyplomowych z metrologii chemicznej, w których uczestniczyli też nasi pracownicy. Kontynuowaliśmy również współpracę ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w zakresie szkolenia dokształcającego dla pracowników i audytorów

PCA w ramach kursów specjalistycznych i studiów podyplomowych. Dodatkowo pracownicy PCA prowadzili wykłady w ramach studiów podyplomowych na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie. Były one związane z programem akredytacji w zakresie certyfikacji produktów, procesów i usług.

Strona internetowa i media społecznościowe

Kluczową rolę w popularyzacji wiedzy nt. akredytacji odgrywają własne kanały komunikacji: strona internetowa PCA i nasze profile w mediach społecznościowych (Twitter, Facebook, LinkedIn i YouTube), dlatego konsekwentnie rozwijamy je i dostosowujemy do oczekiwań odbiorców. W 2023 r. najważniejszym przedsięwzięciem była finalizacja projektu gruntownej metamorfozy witryny internetowej. Nowa strona PCA – z nowoczesnym layoutem i dodatkowymi funkcjonalnościami – zostanie uruchomiona w 2024 roku. Razem z nową stroną premierę będzie miał najnowszy spot informacyjny, w którym przybliżamy obszary działalności PCA. Stale rośnie liczba odsłon strony internetowej (1 794 997 w 2023 r., o ponad 100 tys. więcej niż rok wcześniej) i liczba obserwujących nasze profile w kanałach społecznościowych (prawie 6 tys. osób, przybyło ponad 800). Wśród publikacji, które cieszyły się największym zainteresowaniem internautów, był cykl infografik #AkredytacjaodA do Z (od grudnia 2022 do maja 2023 r.). W nowej odsłonie powróciła też popularna seria #ŚrodaZSadurskim (od maja do września 2023 r.) – 15 nowych grafik, które są efektem współpracy ze znanym rysownikiem i karykaturzystą Szczepanem Sadurskim.

Wydawnictwa własne

Ważnym elementem polityki informacyjno-promocyjnej PCA jest działalność wydawnicza. W ub. roku ukazały się dwa numery (27 i 28) magazynu „PCA Info – wydarzenia, opinie, perspektywy”. W lipcowym wydaniu pisaliśmy m.in. o zmianach w akredytacji laboratoriów medycznych w związku z nowelizacją normy ISO 15189, która została włączona do zbioru Polskich Norm i opublikowana w lutym 2023 r. jako PN-EN ISO 15189:2023-02. Numer grudniowy poświęcony był głównie dwóm zagadnieniom: nowej polityce współpracy PCA z regulatorami i e-Usługom w akredytacji. Najważniejsze informacje o akredytacji i korzyściach, jakie oferuje, zebraliśmy natomiast w nowej broszurze pt. „Akredytacja od A do Z”. Wyjaśniamy w niej, kto może uzyskać akredytację, jak krok po kroku przebiega proces akredytacji, czym zajmują się akredytowane przez PCA jednostki oceniające zgodność, jakie podmioty tworzą krajową infrastrukturę jakości i jak funkcjonuje międzynarodowy system akredytacji. Nasze wydawnictwa dystrybuowane są podczas szkoleń i spotkań z klientami, na konferencjach i targach, a w formie elektronicznej udostępniamy je na stronie internetowej i w mediach społecznościowych.

Inne formy promocji

14 kwietnia w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie wręczone zostały nagrody w XI ogólnopolskim konkursie dla uczniów i nauczycieli szkół ponadpodstawowych „Normalizacja i ja”, organizowanym przez PKN. PCA było partnerem ub. edycji, która odbywała się pod hasłem „Betonoza czy zieleń? Zrównoważona urbanistyka z Polskimi Normami”. Okazją do szerokiej promocji zagadnień związanych z akredytacją jest obchodzony co roku 9 czerwca Światowy Dzień Akredytacji (World Accreditation Day). Temat ubiegłorocznej edycji – „Accreditation: Supporting the Future of Global Trade” – podkreślał rolę akredytacji w tworzeniu optymalnych warunków do rozwoju globalnego handlu. Organizatorami międzynarodowych obchodów są International Accreditation Forum i International Laboratory Accreditation Cooperation. Z okazji WAD 2024 przygotowaliśmy cykl publikacji tematycznych (informacje na stronie WWW i w mediach społecznościowych, film, broszura, study case, plakat). W ubiegłym roku zrealizowaliśmy też dwie kampanie informacyjno-promocyjne. Pierwsza dotyczyła podcastów i przeprowadzona została w kwietniu w mediach społecznościowych. Reklama dotarła do 36 329 użytkowników Facebooka i Instagrama. Łączna liczba wyświetleń w czasie promocji sponsorowanej: 64 981. Druga kampania obejmowała emisję spotów o akredytacji w 70 placówkach medycznych na terenie Polski i trwała od połowy grudnia 2023 r. do połowy stycznia 2024 r. Łączna liczba emisji spotów wyniosła 548 718, natomiast estymowany zasięg kampanii: 1 926 376 kontaktów z reklamą.

13. DOSKONALENIE DZIAŁALNOŚCI

System zarządzania w PCA funkcjonuje na podstawie wymagań określonych w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008, ustawie o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku, normie PN-EN ISO/IEC 17011, a także wymagań określonych w wielostronnych porozumieniach: EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA i przepisach przewidzianych dla jednostek sektora finansów publicznych. Posiadamy też wdrożony system zarządzania działaniami antykorupcyjnymi i system zarządzania bezpieczeństwem informacji.

Jako krajowa jednostka akredytująca PCA działa przy zachowaniu wysokiej jakości świadczonych usług. Nadzór nad naszą pracą i doradztwo w procesie podejmowania decyzji dotyczących akredytacji mają ogromne znaczenie, gwarantują bowiem profesjonalizm, bezstronność i niezależność oraz zapewniają krytyczną ocenę naszej działalności. Nasze zadania statutowe realizujemy przy wsparciu:

- Ministra Rozwoju i Technologii zgodnie z „Programem działań nadzorczych Ministra Rozwoju i Technologii wobec Polskiego Centrum Akredytacji”. W obszarze merytorycznym nadzór nad PCA sprawuje Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego, w obszarze organizacyjno-personalnym – Departament Jednostek Nadzorowanych i Podległych, w obszarze ekonomiczno-finansowym – Departament Budżetu i Finansów. Ponadto nadzór sprawowany jest w ramach działalności kontrolnej i audytowej realizowanej przez Departament Audytu i Kontroli.
- Rady ds. Akredytacji – w minionym roku wszystkie kluczowe działania zarządcze opiniowane były przez Radę, która podczas 5 posiedzeń podjęła 12 uchwał dotyczących stanu i kierunków rozwoju działalności akredytacyjnej, działalności merytorycznej, a także planów i sprawozdań dot. działalności i finansów PCA. Rada ds. Akredytacji jest organem zapewniającym skuteczne i zrównoważone zaangażowanie wszystkich stron zainteresowanych, w tym: organów regulacyjnych, jednostek oceniających zgodność oraz ich klientów. Ponadto członkowie Rady uczestniczyli w seminarium (1–2.06.2023 r.), podczas którego dyskutowano między innymi na temat funkcjonowania systemu akredytacji w Polsce i na świecie w kontekście bieżącej sytuacji gospodarczej.
- Komitetu Odwoławczego – klienci PCA mają prawo odwołać się od decyzji dotyczących udzielenia, odmowy udzielenia, cofnięcia, zawieszenia lub ograniczenia zakresu akredytacji. W minionym roku do Komitetu Odwoławczego nie wniesiono żadnych odwołań. 20 czerwca 2023 roku przeprowadzone zostały wybory na Przewodniczącego, którym został Marek Mróz (zgłoszony przez Głównego Inspektora Sanitarnego) oraz Zastępcy Przewodniczącego, którym został Krzysztof Kostecki (zgłoszony przez Ministra Obrony Narodowej). Ponadto Minister Rozwoju i Technologii powołał nowego członka – Beatę Łuczak – przedstawicielkę Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Komitet łącznie liczy 9 członków.
- Komitetów Technicznych – kwestie merytoryczne w obszarze działalności akredytacyjnej, w tym wyrażanie opinii w procesach podejmowania decyzji dot. akredytacji jednostek oceniających

zgodność wspierane były przez Komitet Techniczny ds. Akredytacji oraz Komitet Techniczny Specjalistyczny ds. Środowiska. Składają się one ze specjalistów-ekspertów reprezentujących zainteresowane strony. W minionym roku Komitety wydały 30 opinii dotyczących procesów akredytacji i nadzoru oraz 3 opinie nt. polityk i programów akredytacji PCA.

W 2023 r. w PCA zostały przeprowadzone dwie kontrole:

PODMIOT KONTROLUJĄCY	TEMAT KONTROLI
Ministerstwo Rozwoju i Technologii	Realizacja wybranych zadań ustawowych oraz wybranych aspektów funkcjonowania PCA w latach 2022–2023.
Centrum Projektów Polska Cyfrowa	e-Akredytacja – platforma obsługi i zarządzania e-usługami w ramach procesów akredytacji i nadzoru w obszarze systemu oceny zgodności.

Wyniki kontroli potwierdziły prawidłowość funkcjonowania PCA w zakresie działalności objętym kontrolą oraz nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Informacje zwrotne na temat projektowanych lub wdrożonych przez nas rozwiązań stanowią kluczowy element w działalności PCA. Komunikacja i praca w porozumieniu z naszymi klientami i interesariuszami jest bardzo ważna, ponieważ umożliwia nam poprawę efektywności funkcjonowania, co wpisuje się w Strategię na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Podejmowane przez nas w minionym roku działania były odpowiedzią na zmiany zachodzące wewnątrz organizacji i w otoczeniu zewnętrznym, a także ich wpływu na bieżące i przyszłe funkcjonowanie PCA.

Mając na uwadze ciągłe doskonalenie i poszukiwanie rozwiązań adekwatnych do potrzeb stron zainteresowanych, PCA dąży do spełniania oczekiwań swoich klientów w zakresie świadczonych usług, jednocześnie równoważąc ich potrzeby z obowiązkami krajowej jednostki akredytującej. Do doskonalenia wykorzystujemy zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne mechanizmy oceny naszego funkcjonowania i pozyskiwania informacji zwrotnych. Przykładem zewnętrznych narzędzi służących doskonaleniu są m.in. skargi i wnioski dot. działalności PCA czy komentarze do projektów zmian w politykach i programach akredytacji wnoszone przez klientów PCA, regulatorów i inne zainteresowane strony, uwagi klientów do raportów i wyników ocen, a także kontrole zewnętrzne. Wewnętrznymi mechanizmami służącymi doskonaleniu są z kolei: ankiety (badanie satysfakcji uczestników szkoleń) oraz audyty wewnętrzne.

14. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA

Polskie Centrum Akredytacji jako krajowa jednostka akredytująca jest państwową osobą prawną prowadzącą samodzielną gospodarkę finansową, nienastawioną na zysk. PCA nie posiada oddziałów, a w trakcie roku obrotowego nie miało miejsca nabycie udziałów.

Aktywa

Wartość aktywów PCA na dzień 31.12.2023 r. wyniosła 29 974 tys. zł, w tym aktywa trwałe wyniosły 7640 tys. zł. Aktywa obrotowe wyniosły 22 335 tys. zł, w tym należności handlowe 848 tys. zł., środki pieniężne 20 943 tys. zł.

Zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe, które wyniosły 2908 tys. zł, w tym z tytułu dostaw i usług 636 tys. zł, są regulowane w całości w należnych terminach. PCA nie posiada zobowiązań przeterminowanych, długoterminowych, nie korzysta z kredytów i nie posiada zabezpieczeń na majątku Centrum.

Wynik finansowy w roku 2023

Celem kierowania i zarządzania procesem finansów jest zapewnienie przychodów na poziomie umożliwiającym samofinansowanie się, co oznacza, że wszystkie koszty działalności łącznie z wynagrodzeniami pokrywane są z uzyskanych przychodów, przy jednoczesnym zachowaniu zasady non-profit.

W 2023 roku zrealizowano przychody w wysokości 30 467 tys. zł, w tym z działalności statutowej w kwocie 28 754 tys. zł. Koszty zostały zrealizowane na poziomie nieznacznie niższym niż planowano w wysokości 28 855 tys. zł. Pozwoliło to wypracować zysk netto w kwocie 1204 tys. zł, i jest on wyższy od planowanego o 19%.

Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym za 2023 rok oraz sprawozdaniu z badania biegłego rewidenta, aktualna, a także przewidywana w najbliższej przyszłości sytuacja finansowa jednostki, w ocenie kierownictwa jest stabilna, a jej wyniki satysfakcjonujące. Zgodnie z art. 54 ust. 2 Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku PCA zamierza przeznaczyć zysk netto na fundusz podstawowy.

Wydawca:

Polskie Centrum Akredytacji

Adres:

01-382 Warszawa, ul. Szczotkarska 42

tel.: +48 22 355 70 00

fax: +48 22 355 70 18

e-mail: sekretariat@pca.gov.pl

www.pca.gov.pl

Odwiedź nas na:

Projekt, skład i łamanie:
CC Professionals Group, www.ccpog.com.pl